

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ
ТЕОРІЇ»**

Харків
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ
ТЕОРІЇ»**

для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-консалтинг»
заочної форми навчання

Харків
2019

Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг» заочної форми навчання / уклад. О. А. Гриценко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 35 с.

У к л а д а ч О. А. Гриценко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 9 від 16.09. 2018 р.)*

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ

«Сучасні економічні теорії» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка входить до освітньо-професійної програми за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Її метою є формування системного розуміння основних проблем сучасної економічної науки, новітніх механізмів функціонування господарських систем та здатності ефективно реалізації отриманих знань у професійній консультативній діяльності. Вивчення цієї дисципліни має сформулювати: уявлення про активні проблеми економічної теорії; знання провідних напрямів її розвитку; розуміння сутності і механізмів функціонування господарських систем виходячи з найбільш важливих концепцій сучасної економічної теорії; навички володіння категоріально-понятійним апаратом та методологією досліджень різних наукових шкіл. Навчальна дисципліна забезпечує фундаментальну та практично-предметну економічну підготовку фахівців на основі надбань світової теоретичної думки, аналізу конкретних економічних ситуацій з різних позицій сучасних економічних шкіл, застосування набутих знань та навичок для креативного вирішення професійних завдань.

Завдяки опануванню навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» студенти повинні

знати:

- суть та особливості сучасних економічних теорій, основні їх течії, погляди її провідних представників;
- значення наукового внеску окремих шкіл та їх представників у сучасну економічну думку;
- шляхи реалізації теоретичних висновків із досліджень сучасних вчених-економістів в економічній політиці провідних західних країн та в економіці України;

уміти:

- аналізувати конкретні економічні ситуації;
- застосувати новітні досягнення економічної науки та практики в професійній діяльності.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Еволюція сучасної економічної теорії. Неокласичний напрям. Кейнсіанство. Інституціоналізм (4 год)

1. Соціально-економічний розвиток як підґрунтя еволюції наукових поглядів.
2. Методологія сучасної економічної науки та її теоретичні напрями.
3. Еволюція неокласичної теорії. Неолібералізм.
4. Зміни кейнсіанського напрямку економічної теорії. Сучасне неокейнсіанство. Посткейнсіанство.
5. Розвиток сучасної інституціональної теорії. Неінституціоналізм.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Як соціально-економічні умови змінюють наукові погляди?
2. У чому полягає особливість методології економічного дослідження?
3. Дайте загальну характеристику основних напрямів сучасної економічної думки.
4. Як відбувалась еволюція економічних поглядів.
5. Назвіть передумови та охарактеризуйте напрями розвитку неокласичної теорії.
6. Які основні причини викликали появу кейнсіанства?
7. Сутність неолібералізму та основні напрями його розвитку.
8. Які рекомендації Дж. М. Кейнс давав щодо державного регулювання економіки?

9. Основні принципи неокласичного аналізу макроекономіки.
10. Основні напрями еволюції сучасного інституціоналізму.
11. Сучасні ідеї монетаризму.

Практичні завдання

1. Розкрийте головні інструменти монетарної політики нових монетаристів. Поясніть, яку роль відводять нові монетаристи монетарній політиці як інструментарію державного макроекономічного регулювання економіки.

2. Проведіть порівняльну характеристику «Спільне і відмінне у сучасних макроекономічних теоріях» за такими критеріями: оцінка приватнопідприємницької діяльності; причини нестійкості приватнопідприємницької діяльності; умови та фактори досягнення рівноваги на мікро- та макрорівнях; принципи макроекономічної політики; роль та значення грошей в економіці; вплив швидкості обороту грошей; характер очікування; вплив фіскальної політики на економіку; значення інфляції; розподіл доходів; домінування часових меж; пристосування цін та ринку.

Тестові питання

1. У чому полягає основна ідея неокласичної теорії:
 - а) держава є основним суб'єктом регулювання економіки;
 - б) основний зміст полягає в дослідженні об'єктивних економічних закономірностей;
 - в) економічна поведінка визначається суб'єктивістськими уявленнями та психологічними мотивами;
 - г) поведінка окремого індивіда обмежена інституціональними нормами;
 - д) всі відповіді правильні.

2. *Критерієм досягнення загальної економічної рівноваги, на думку Парето, стає:*

- а) максимізація корисності;
- б) виявлення загальної корисності;
- в) зміни у співвідношенні переваг конкретних індивідів;
- г) виявлення граничної корисності;
- д) будь-які зміни, які не приносять сторонам угоди збитків.

3. *Предметом дослідження сучасний інституціоналізм обирає:*

- а) сферу виробництва;
- б) координацію макроекономічної рівноваги;
- в) сферу виробництва та обміну;
- г) координацію економічної поведінки індивіда в умовах відсутності повної інформації;
- д) всі відповіді правильні.

4. *Для досягнення макроекономічної рівноваги держава, на думку Дж.М. Кейнса, повинна активно сприяти:*

- а) збільшенню норми позичкового відсотку;
- б) зменшенню споживчого попиту на інвестиції;
- в) збільшенню інфляції;
- г) зменшенню безробіття;
- д) зменшенню бюджетного фінансування.

5. *Неолібералізм на відміну від кейнсіанства передбачає?*

- а) державні способи інвестування збиткових та малорентабельних галузей економіки;
- б) зростання державних обсягів урядових замовлень;
- в) вільне ціноутворення;
- г) націоналізацію приватних підприємств;
- д) обмеження приватної діяльності.

6. *Яка теорія побудована на наступних методологічних основах: перша – кожен індивід має за мету власні інтереси, тобто діє егоїстично; друга – це трактування політичного процесу, за допомогою якого «людина економічна» реалізує свої інтереси через процес обміну?*

- а) теорія асиметричної інформації;
- б) теорія суспільного вибору;
- в) теорія моделювання конфліктів;
- г) класична теорія;
- д) теорія економічної політики;

7. *Яку теорію називають «економічним імперіалізмом»?*

- а) інституціональну теорію;
- б) неокласичну теорію;
- в) неоінституціональну теорію;
- г) теорію довготривалого розвитку;
- д) теорію монетаризму.

8. *Яку модель запропонував Коуз при вирішенні проблеми зовнішніх ефектів?*

- а) необхідність державного втручання;
- б) вирішення проблеми на рівні фірми;
- в) модель приватної кооперації;
- г) поєднання державних та ринкових інститутів;
- д) застосування альтернативних засобів.

9. *Хто є головним ідеологом теорії раціональних очікувань?*

- а) Роберт Лукас;
- б) М. Фрідмен;
- в) Дж. Кейнс
- г) Дж. Коммонс
- д) Р. Коуз

10. Об'єктивною передумовою для появи неокейнсіанської теорії виступає?

- а) необхідність забезпечення темпів економічного зростання для розвитку капіталізму;
- б) незадоволення споживачів якістю продукції;
- в) економічний спад економіки;
- г) надмірне втручання держави в економіку;
- д) діяльність профспілок.

Методичні поради до самостійної роботи

Сучасні економічні теорії як результат багатовікового розвитку економічної думки відображають широку палітру сучасних економічних доктрин як з позицій досліджуваних проблем, так і з позицій аналітично-дослідного інструментарію їх вивчення. У процесі опрацювання матеріалу важливо з'ясувати умови виникнення різних наукових поглядів, історичні чинники становлення й розвитку традиційних та альтернативних напрямів, їх сутності, ролі та значення для розвитку й організації господарської діяльності. Для студентів магістерського рівня розуміння особливостей сучасного соціально-економічного розвитку, систематизація знань щодо методології економічної науки та закономірностей функціонування економічних систем є науковим інструментарієм здійснення бізнес-консалтингу, організації та управління підприємницькою діяльністю, прогнозування зміни поведінки бізнес-організацій. Вивчення основних течій економічної теорії дає можливість оволодіти сучасною методологією економічного аналізу, зрозуміти логіку розвитку економічної думки Заходу та українських вчених, взаємозв'язки сучасної економічної політики окремих держав з провідними теоретичними концепціями. У процесі опанування матеріалу студенти генерують знання щодо методологічних основ, основних положень, напрямів дослідження та особливостей розвитку неокласичної теорії, кенсіанства та інституціоналізму. Такі знання є важливою умовою та методологічною основою поглибленого розуміння способів впливу ринкової влади та

механізмів її регулювання при розробці сценаріїв розвитку бізнесу; сучасних тенденцій, умов та чинників розвитку бізнесу на регіональному, національному та світовому рівнях; впливу різних факторів (економічних, політико-правових, соціокультурних та ін.) на функціонування бізнесу в сучасних умовах.

Важливо зрозуміти, що економічні вчення завжди віддзеркалюють реальні процеси економічного розвитку, тому сучасний етап економічної теорії відтворює нові проблеми, які виникають у господарському житті. Ринкові умови змінюють уявлення про цінність благ, що потрапляють у ринковий обіг. Це знаходить своє відображення в неокласичному напрямі, який у більшому ступені виявляє інтереси підприємця, основна мета якого – отримання прибутку завдяки рівновазі на конкретних ринках. Оскільки економічна поведінка суб'єктів сьогодні відбувається в умовах невизначеності та ризикованості, з'являється нова класична школа. Коли виникає питання про те, які саме чинники сприяють зростанню багатства, відповідь дає економічна теорія пропозиції. Суттєві диспропорції в економіці, що призводять до глибоких криз, породжують необхідність з'ясування питання – яким чином держава може їм запобігати. Це є основна ідея кейнсіанської теорії. Сьогодні економічна поведінка людини обмежена можливостями збору та обробки інформації, що породжує новий об'єкт дослідження – обмежену раціональну поведінку. І тому виникає особливий напрям економічної науки – інституціональна економіка, яка досліджує вплив усвідомлених норм та правил на прийняття рішення. А якщо поведінка людини взагалі визначається його психологічними мотивами, то це стає предметом дослідження поведінкової економіки. Водночас спостерігаються, так би мовити, перехресні тенденції, коли одне і те саме явище розглядається різними школами з різних сторін.

Таким чином, економічна наука завжди відповідає на актуальні питання сучасного розвитку і дозволяє не тільки їх розуміти, а й використовувати в своїй практичній діяльності.

Тема 2. Сучасний неолібералізм: основний зміст та напрями розвитку

1. Критика кейнсіанства та поява нових підходів до проблем функціонування економіки.
2. Передумови формування неолібералізму. Сутність неолібералізму та основні напрями його розвитку
3. Теорія монетаризму та практика його реалізації в політиці різних країн.
4. Зміст теорії економіки пропозиції та основні ідеї теорії раціональних очікувань.
5. Теорія соціальної ринкової економіки (ордолібералізм).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які положення кейнсіанства піддаються критиці лібералами?
2. Визначте реальні економічні зміни, які зумовили виникнення ліберальних ідей.
3. У чому полягають основні концептуальні положення лібералізму?
4. Назвіть основні напрями неоліберальної теорії.
5. Які відмінності існують в теорії економіки пропозиції та економіки раціональних очікувань?
6. У чому полягають основні ідеї розуміння ролі грошей в економіці в теорії монетаризму.
7. Як ідеї монетаризму використовуються в практиці регулювання грошового обігу?
8. Що таке таргетування інфляції з погляду неоліберальної теорії?
9. Які основні теоретичні положення соціальної ринкової економіки.
10. Як ідеї соціальної ринкової економіки втілюються в реальній практиці?

11. Як слід розуміти вислів «німецьке економічне диво» та у чому полягає соціальний зміст економічних реформ Л. Ерхарда?

Практичні завдання

1. Проведіть порівняльну характеристику неоавстрійської (віденської) школа (Л. фон Мізес і Ф. фон Хайек), чиказької школи (М. Фрідмен), французької (паризької) школи (М. Алле), англійської (лондонської) школи (Л. Ч. Робінс), фрайбурзької школи (В. Ойкен, Л. Ерхард) за наступними критеріями: відношення до державного регулювання, роль приватної власності, роль особистості в ринковій економіці, умови досягнення макроекономічної рівноваги, принципи макроекономічної політики; роль та значення грошей в економіці; характер очікування, вплив фіскальної політики на економіку, значення інфляції; розподіл доходів, значення цінового механізму.

2. Наведіть приклад власної економічної поведінки (прийняття рішення) в умовах неоліберальної парадигми.

Тестові питання

1. *Яке положення економічної теорії не відноситься до сучасного лібералізму (неолібералізму)?*

а) ринок є найбільш ефективною формою господарювання, яке створює найкращі умови для економічного зростання;

б) пріоритетним є забезпечення максимальної свободи учасникам господарської діяльності;

в) держава повинна впливати на прийняття рішення підприємцями;

г) держава повинна впливати на формування ефективного споживчого попиту;

д) держава повинна обмежувати сукупну пропозицію.

2. *Яка школа економічних знань не відноситься до сучасного неолібералізму?*

а) неоавстрійська (віденська) школа (Л. фон Мізес і Ф. фон Хайек);

- б) чиказька школа (М. Фрідмен);
- в) англійська (лондонська) школа (Л. Ч. Робінс);
- г) індустріально-технологічна школа;
- д) неоінституційна школа.

3. Які основні риси сучасного напрямку неолібералізму не співпадають з рисами класичного напрямку?

а) акцент оцінки процесів господарювання зміщується у бік макроекономічного аналізу, доповнюючись напрацюваннями неокласики та класичного лібералізму;

б) в основу дослідження економічного зростання покладені не кількісні параметри особливостей відтворювального процесу, а його якісні характеристики через аналіз змін в інституційному середовищі;

в) граничні величини в концепціях неолібералів займають незначне місце;

г) неоліберали не заперечують необхідності державного втручання в економіку за рахунок безпосереднього впливу на процес відтворення функціонування ринку в якісно нових умовах;

д) усі відповіді правильні.

4. Хто з наведених нижче вчених неолібералізму започаткував монетаризм?

- а) Ірвінг Фішер;
- б) Мілтон Фрідман;
- в) Людвіг фон Мізес;
- г) Фрідріх фон Хайєк;
- д) Дж. Б'юкенен

5. Виходячи з ідей неолібералізму, які практичні рекомендації не можуть бути враховані?

а) знизити податки з підприємців для підвищення їх доходів та заощаджень, що зрештою повинно перемістити їх інтерес із сфери відпочинку у сферу виробництва;

б) зниження податків на заробітну плату, що розширює обсяг сукупного попиту;

в) провести приватизацію державних підприємств, що дозволить скоротити державний борг та збільшити надходження до бюджету за допомогою підвищення ефективності роботи в приватному секторі економіки.

г) провести бюджетне оздоровлення за рахунок скорочення його видаткової частини та перетворення його на бездефіцитний стан.

д) скоротити витрати на соціальні потреби через те, що зростання бюджетного дефіциту не стимулює виробничу активність.

6. *Хто був провідником ідеї «спонтанного порядку», ґрунтованого на індивідуальній свободі і виходив з того, що соціальний порядок, організація формуються спонтанно?*

- а) Ф. Хайєк;
- б) Р. Галер;
- в) А. Алчіан;
- г) Р. Коуз;
- д) М. Олсон.

7. *Яка школа неоліберального напрямку стверджувала, що питання циклічності економічного розвитку, інвестиції, інфляція і зайнятість мають вирішуватися завдяки активній ролі держави?*

- а) німецька неоліберальна теорія;
- б) фрейбурзька школа неолібералізму;
- в) англійська неоліберальна теорія;
- г) чиказька школа;
- д) шведська школа.

8. *Раціональність очікувань означає:*

- а) що вони є результатом оптимального (за критерієм максимізації) використання інформації;
- б) гіпотезу, що формує споживач для обґрунтування неефективності державного регулювання економіки;

- в) очікування стосовно зростання цін;
- г) очікування, орієнтовані на минуле;
- д) очікування, розраховані на прогноз майбутнього.

9. «Асиметричність інформації» – це:

- а) ситуація, коли одна із сторін ринкового обміну має менший обсяг необхідної інформації для прийняття оптимального рішення, ніж інша;
- б) асиметрична поінформованість споживачів відносно певного товару;
- в) асиметрична поінформованість економічних агентів відповідно до дій держави;
- г) асиметрична поінформованість між господарюючими суб'єктами, домогосподарствами та органами державної влади.
- д) відсутність взагалі можливості отримати інформацію.

10. *До якого напрямку економічної теорії відноситься твердження: агенти економіки змушені зупинятися не на оптимальних рішеннях, а на тих, що здаються їм найбільш прийнятними відповідно до наявної у них обмеженої інформації. Їх раціональність буде виражатися в намаганні економити не тільки на матеріальних витратах, а й на своїх інтелектуальних зусиллях. За інших рівних умов вони будуть віддавати перевагу рішенням, які ставлять менше вимог до їх розрахункових можливостей?*

- а) теорія раціональних очікувань;
- б) теорія асиметричної інформації;
- в) конституційна економіка;
- г) неінституційна економіка;
- д) поведінкова.

Методичні поради до самостійної роботи

Вивчаючи цю тему, студенти зможуть зрозуміти, що економічні школи конкурують за свій вплив на розуміння умов функціонування ринкової економіки.

Сучасний лібералізм починається з критики кейнсіанства і неокейнсіанства та повертається до визначення вільного ринку саме тому, що ринок дає достовірну інформацію про потреби суспільства, швидко доставляє її до виробника і, найголовніше, гарантує свободу особистості, тобто не призводить до тоталітаризму – підпорядкування людини волі держави. Це як основна ідея пронизує всі аспекти даного напрямку економічних досліджень. Мова йде лише про визначення факторів, умов, які сприяють реалізації цієї мети.

Так, приміром, згідно з теорією монетаризму, яку започаткував відомий американський економіст Мілтон Фрідмен, зміна кількості грошей регулює обсяг виробництва, рівень цін, безробіття та ін. Забезпечення стійкості економіки залежить від взаємозв'язків між масою грошей та іншими економічними показниками – обсягом внутрішнього валового продукту, дефіцитом бюджету, сальдо платіжного балансу, курсом валюти. Важливим стає стимулювання попиту на гроші з боку всіх суб'єктів економіки. Оскільки гроші стають ключовим фактором економіки, то головним суб'єктом регулювання стають Центральні банки країн, а не урядові програми. Монетарна доктрина завоювала визнання в США, але наслідки використання цих ідей у різних країнах виявились далеко неоднозначними: від подолання стагфляції і збільшення темпів економічного зростання до стагнації економіки.

Одночасно з монетаризмом суттєвого поширення набуває інша неоліберальна теорія – економіки пропозиції, основна ідея якої полягає у використанні грошових факторів для збільшення саме виробництва. У післявоєнній Німеччині набула активного розвитку теорія соціального ринкового господарства. Її німецький варіант сформувався як продовження німецьких традицій в економічній науці і, перш за все, напрацювань історичної школи. Теорія зайняла проміжне положення між теоріями централізованих суспільних систем та економічними ідеями, побудованими на основі вільного ринкового господарства, відображеного в доктрині класичного лібералізму. Із стратегічної ідеї неолібералізму вона бере принцип: розвиток конкуренції,

але не відмовлятися від державного регулювання, перш за все, у сферах, що забезпечують соціальні потреби громадян.

Цікавим питанням для обговорення на семінарі може стати дискусія про те, ідеї яких теорій більш адекватні сучасному етапу розвитку української економіки та проблемам, що з ним пов'язані.

Т е м а 3. Поведінкова економіка. Зміна мотивів економічної поведінки (4 год)

1. Теоретичні основи виникнення поведінкової економіки.
2. Нестандартна модель поведінки людини. Модель обмеженої раціональності. Поняття ірраціональності поведінки.
3. Соціальні, когнітивні, емоційні, психологічні фактори прийняття рішення.
4. Поведінкова економіка Р. Талера: її зміст та практичне значення. Ефекти поведінки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягає різниця між стандартною економічною теорією та поведінковою економікою?
2. У чому полягають основні принципи поведінкової економіки.
3. Чому поведінкову економіку називають міждисциплінарною галуззю знань?
4. Які фактори визначають ірраціональність прийняття рішення?
5. Чому безкоштовна пропозиція настільки ефективна, що спонукає людину придбати речі, які йому не потрібні?
6. Які психологічні фактори впливають на вибір споживача, підприємця, клієнта?
7. Як соціальні норми та моральні якості впливають на рішення людей?

8. Чи завжди гроші є спонукальним мотивом поведінки людей?
9. Які ефекти поведінки впливають на прийняття рішення?
10. Чому кодекс поведінки в компанії знижує кількість випадків нечесної поведінки співробітників?

Практичні завдання

1. Ден Аріслі у своїй книзі «Поведінкова економіка» наводить приклад вибору, що роблять люди за наявності трьох варіантів підписки на видання:

- Електронна версія за 59\$;
- Печатна версія за 125\$;
- Печатна та електронна версія за 125\$;

Який з варіантів обрали би ви? Перевірте порівняйте свої міркування на сайті: <https://azinkevich.com/povedencheskaya-ekonomika/>

2. Наведіть приклад ситуації, коли ви стали об'єктом маніпулювання вашими бажаннями. Які ефекти поведінки вплинули на прийняття вашого рішення?

Тестові питання

1. *Які фактори впливають на ірраціональність людської поведінки?*

- а) обмежена кількість грошей;
- б) високі ціни на товари;
- в) відсутність потреби в певному товарі;
- г) збуджений стан;
- д) відсутність рівноваги на ринку споживчих товарів.

2. *Якщо в магазині акція «Другий товар – безкоштовний», який варіант, за логікою Р. Талера, обирає покупець?*

- а) покупець відмовляється від придбання другого товару;
- б) покупець приймає рішення відповідно до своєї потреби;

- в) покупець відмовляється від запланованої покупки на користь менш привабливої, але безкоштовної речі;
- г) покупець відмовляється купувати будь-який товар;
- д) покупець робить раціональний розрахунок на придбання майбутньої покупки.

3. У чому полягає «ефект володіння» при прийнятті рішення?

- а) володіння привабливою річчю превалює над бажанням продати її за більш високу ціну;
- б) виникає стимул продати необхідну річ у разі збільшенні ціни на неї;
- в) якщо товар стане дешевшим за придбану ціну, людина все рівно не відмовиться від неї;
- г) людина прийме рішення залишити у себе необхідну річ, якщо буде орієнтуватися на психологічний прибуток;
- д) усі відповіді правильні.

4. Як працює принцип «вибір за замовчуванням»?

- а) суб'єкт намагається ухилитися від умов контракту;
- б) автоматичне прийняття рішення сприймається людиною більш нормальним, ніж самостійно прийняте рішення, що потребує додаткових психологічних зусиль;
- в) за браком інформації людина поводиться недостатньо раціонально;
- г) одна зі сторін контракту поводиться несумлінно;
- д) усі відповіді правильні.

5. Який зміст закладений у принципі «помилка підприємця»?

- а) помилка планування та надлишок людського оптимізму;
- б) орієнтація на збільшення прибутку;
- в) підприємець орієнтується на зростання прибутку;
- г) підприємець не враховує ризиків;
- д) підприємець орієнтується на майбутні вигоди.

6. Яке положення поведінкової економіки виражає її основні ідеї?

а) людина для прийняття рішення витрачає занадто багато грошових коштів;

б) мотиви поведінки людей визначаються її потребами;

в) якщо ми визнаємо, що перебуваємо в пастці власної точки зору, що не дозволяє нам просунути на шляху до істини, то можемо погодитися з ідеєю необхідності залучення до вирішення конфлікту і створення правил нейтральної третьої сторони, що не «заражена» нашими очікуваннями.

г) люди роблять несприятливий відбір внаслідок обману протилежної сторони;

д) прийняття рішення відбувається в умовах асиметричної інформації.

7. Яка теорія наголошує, що поведінка людини в політичній сфері здійснюється на основі слідування особистому інтересу, повноти та транзитивності уподобань, раціональної максимізації цільової функції?

а) теорія асиметричної інформації;

б) теорія суспільного вибору;

в) теорія моделювання конфліктів;

г) класична теорія;

д) теорія економічної політики.

8. Яка економічна теорія будується на наведених нижче методологічних засадах: в умовах невизначеності інформації необхідно зменшити вплив держави на економіку, різний ступінь доступу до інформації послаблює мотиви підприємців до максимізації прибутку?

а) поведінкова теорія;

б) теорія асиметричної інформації;

в) теорія ігор;

г) неокласична теорія;

д) теорія економічної політики.

9. *Які фактори впливають на ірраціональність людської поведінки?*

- а) обмежена кількість грошей;
- б) високі ціни на товари;
- в) відсутність потреби в певному товарі;
- г) збуджений стан;
- д) суспільна думка.

10. *Увага на такі моральні аспекти, як порядність позичальника, освіченість працівника, добросовісність страховальника тощо, звертається в економічній моделі:*

- а) морального ризику;
- б) неповних контрактів;
- в) інформаційних сигналів;
- г) «принципал-агент»;
- д) асиметрії інформації.

Методичні поради до самостійної роботи

При вивченні даного матеріалу студент має зрозуміти, що основний постулат економічної теорії про раціональний вибір не завжди працює в умовах сучасної економіки. На поведінку реальних суб'єктів економіки (покупця, інвестора, підприємця) не завжди впливають обмеження бюджету та дії законів попиту й пропозиції. З огляду на це в поведінковій економіці робиться висновок про необґрунтованість багатьох постулатів класичної економічної теорії. Відповідно до поведінкової економіки людина часто робить свій вибір не неупереджено, а під впливом наперед сформованої думки або зайвої самовпевненості. Звертається увага на те, що евристичні методи суджень далекі від ідеалу і зазвичай призводять до помилок. Це пов'язано з тим, що люди роблять неправильні висновки внаслідок хибних уявлень про шанси, ігноруючи розміри вибірки, апріорну ймовірність або переоцінюючи малоімовірні події. По суті, поведінкова економіка – це міждисциплінарна галузь на стику психології та економіки. Студентам слід познайомитися із сучасними принципами поведінки, що враховують психоло-

гічні фактори. Ці психологічні фактори, що впливають на поведінку людей, визначають як ефекти поведінки. Представники поведінкової економіки розглядають велику кількість таких ефектів, приміром, ефект володіння, мислений рахунок, помилкові уявлення підприємця, вибір за замовчуванням, неприйняття втрат тощо.

На семінарі цікаво буде обговорити деякі положення поведінкової економіки, а саме:

1. Гроші є найбільш витратним способом мотивувати людей. Соціальні норми не тільки обходяться нам дешевше, але і часто є більш ефективними.

2. Безкоштовне, заряджаючи емоційною енергією, змушує нас вважати пропозицію більш цінною, ніж вона є насправді.

3. Досить легко маніпулювати бажанням споживачів викласти ту чи іншу суму, а це означає, що споживачі не можуть повністю контролювати ні власні переваги, ні бажання заплатити ту чи іншу ціну за продукт або отриманий досвід.

4. Істина полягає в тому, що плацебо ефективно, тому що люди вірять в нього.

5. Щоб людина пристрасно захотіла мати будь-яку річ, ця річ повинна дістатися їх якомога важче.

6. Люди є чесними лише настільки, наскільки їх це влаштовує (в тому числі і з точки зору відповідності очікуванням інших).

7. Якщо ми визнаємо, що перебуваємо в пастці власної точки зору, що не дозволяє нам просунутися на шляху до істини, то можемо погодитися з ідеєю необхідності залучення до вирішення конфлікту і створення правил нейтральної третьої сторони, що не заражена нашими очікуваннями.

8. Коли ми потрапляємо в ситуації, у яких наш особистий фінансовий добробут стикається з нашими моральними стандартами, ми здатні по-новому поглянути на реальність, уявити світ з точки зору відповідності нашим власним егоїстичним інтересам і, отже, допустити можливість обману.

Загальний висновок, який робиться в поведінковій економіці, полягає в тому, що люди є заручниками в чужій грі з не завжди зрозумілими правилами. Їм здається, що вони повністю

контролюють прийняті нами рішення та напрями, в яких рухається наша життя; але, на жаль, подібне сприйняття пов'язане, скоріше, з нашими бажаннями (тобто тим, якими ми хочемо бачити себе), а не з реальним станом речей. Чи всі ми погодимося з таким висновком поведінкової економіки?

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

підручники

Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Москва: “Дело ЛТД”, 1994. 720 с.

Вольчік В. В. Курс лекцій з інституційної економіки. 2000. URL: <http://kniga.scienceontheweb.net/kurs-lektsiy-institutsionalnoy.html>

Економічна теорія. Політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид., доповн. Київ: Знання, 2014. 710 с.

Історія економічних вчень: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2004. 130 с.

Історія економічних вчень: підручник / за ред. В. М. Тарасевича, Ю. Є. Петруні. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 352 с.

Леонідов І. Л. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / за ред. В. М. Тарасевича. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. 82 с.

Основи економічної теорії: підручник / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2010. 448 с.

Чухно А. А., Юхименко П. І., Леоненко П. М. Сучасні економічні теорії: підручник. Київ: Знання, 2007. 878 с.

навчальні посібники

Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів

за напрямом «Інтелектуальна власність» / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2015. 120 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12373/1/Shevchenko2015.pdf>.

Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2016. 268 с.

Колесніченко І. М. Інституціональна економіка: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 236 с.

Нематеріальна економіка та управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. Харків, 2013. № 3. С. 217-349. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11014?mode=full>.

Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2017. 325 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид., змін. та допов. Харків: Право, 2013. 136 с.

Ткач А. А. Інституційна економіка. URL: <http://uchebniks.net/book/303-institucionalna-ekonomika-navchalnij-posibnik-tkach-a>.

Фертікова Т. М. Інституційна економіка: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ, 2010. 128 с. URL: <https://anima4web.files.wordpress.com/2012/12/d184d0b5d180d182d196d0bad0bed0b2d0b0-d196d0bdd181d182d0b8d182d183d186d196d0b9d0bdd0b0>.

Хиллман Арье Л. Государство и экономическая политика. Возможности и ограничения управления: учеб. пособие. Москва, 2009. 878 с.

монографії

Абрамов В. Ф., Артемова Т. И., Бескрылова О. С. Институциональные проблемы современного государства: монография. Донецк: ДонНТУ, 2011. 372 с.

Безпека людського розвитку: економіко-теоретичний аналіз: монографія / за ред. Л. С. Шевченко; Нац. юрид. акад.

України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2010. 448 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12372/1/Shevchenko_2010.pdf.

Гальчинський А. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань: моногр. Київ: Либідь, 2013. 472 с.

Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка. Феноменологія взаємодії та розвитку. Київ, 2009. 864 с.

Гриценко А. А. Архітектоніка економічної безпеки: монографія. Київ, 2017. 224 с.

Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: монографія / за ред. Л. С. Шевченко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 312 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12371/1/Shevchenko_2009.pdf.

Калабрези Гвидо. Будущее права и экономики. Очерки о реформе и размышления / под науч. ред. М. И. Одинцовой; пер. с англ. И. Кушнareвой. Москва: Изд-во Института Гайдара, 2016. 304 с.

Норт Дуглас. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. Київ, 2017. 352 с.

Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу: монографія / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2012. 275 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4596>.

Ходжсон Д. Экономическая теория и институты. Манифест современной институциональной теории. Москва: Дело, 2003. 464 с.

Шевченко Л. С. Університетська освіта: економічні пріоритети та управління розвитком: монографія. Харків: Право, 2016. 188 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12374/1/Shevchenko_2016.pdf.

статті

Нрыtsenko A. A. The emergence of information and network economy as the basis of the law economy. *Економічна теорія та*

право. 2016. № 4. С. 49-56. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/the-emergence-of-information-and-network-economy-as-the-basis-of-the-law-economy/>.

Shevchenko L. S. Accessibility in higher education in the context of implementation of the Law of Ukraine "On higher education". *Економічна теорія та право*. 2015. № 4 (23). С. 88-97. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/accessibility-in-higher-education-in-the-context-of-implementation-of-the-law-of-ukraine-on-higher-education/>.

Ватаманюк М. М. Сучасні підходи до вирішення проблеми негативних екстерналій: теорія і практика. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.2. С. 109-114. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nbvntu_2015_25.2_20.

Вовк І. А. Економічні аспекти демократії. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4. С. 87-96. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/економічні-аспекти-демократії/>.

Гриценко О. А. Верховенство права в контексті економічної теорії. *Економічна теорія та право*. 2015. № 3. С. 77-88. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/верховенство-права-в-контексті-еконо/>.

Губін К. Г., Набатова О. О. Стан та перспективи розбудови правової економіки в українській системі формування доходів. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4. С. 77-86. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/стан-та-перспективи-розбудови-правов/>.

Задихайло Д. В. Конституційна доктрина та регулювання економічних відносин у контексті конституційної реформи. *Держ. буд-во та місц. самоврядування*. 2007. Вип. 13. С. 25-37.

Зверяков М. І. Про зміну моделі економічного розвитку. *Економіка України*. 2015. № 6. С. 41-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2015_6_5.

Камінська Т. М., Костюченко О. Є. Правові засади розвитку договірної економіки в охороні здоров'я України. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4. С. 57-66. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/правові-засади-розвитку-договірної-е/>.

Ковтун О. І. Про методологію формування стратегії підприємства. *Економіка України*. 2017. № 9. С. 19-35.

Корнивсякая В. Биткоин и блокчейн сквозь призму глубинных условий финансового и социально-экономического развития. *Экономическая теория*. 2017. № 4. С. 60-76.

Кредісов А. І., Білоус А. О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та його використання в Україні. *Економіка України*. 2017. № 2. С.4-16.

Марченко О. С. Деструкції національного ринку юридичних послуг: зміст та наслідки для формування правової економіки. *Економічна теорія та право*. 2016. № 2 (25). С. 57-66. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/деструкції-національного-ринку-юрид/>.

Набатова О. О. Поведінковий підхід до економічного аналізу права. *Економічна теорія та право*. 2015. № 4. С. 109-121. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/4-109-121.pdf>.

Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти формування мережевої економіки. *Економічна теорія та право*. 2015. № 1 (20). С. 76-84. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/теоретичні-аспекти-формування-мереж/>.

Нечипорук Л. В., Лордкипанидзе Л. Особенности формирования страхового рынка в контексте создания правовой экономики (на примере Украины и Грузии). *Економічна теорія та право*. 2016. № 1. С. 56-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_1_7.

Овсієнко О. В. Правова економіка: зміст та засади функціонування. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 100-109. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/%E2%84%96-2-100-109.pdf>.

Овсієнко О. В., Чуприна О. О. Тіньова економіка та право: аналіз взаємодії. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4. С. 97-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_4_11.

Плескач В. Л., Затонацкая Т. Г., Олексюк Л. В. Проблемы развития электронной коммерции в Украине. *Економіка України*. 2017. № 11. С. 73-85.

Скупінський О. В. Конституційна економіка: поняття та перспективи для України. *Форум права*. 2011. № 1. С. 909-914. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2011_1_146.

Співачук В. Л. Економічна теорія та економічна політика: алгоритм комунікації. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1. С. 107-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2016_1_20.

Тарасевич В. М. Про державно-капіталістичну обумовленість інноваційного розвитку національної економіки. *Економіка України*. 2017. № 11. С. 16-32.

Ткаченко Ю. В. Конституційні засади економічної системи України. *Форум права*. 2014. № 2. С. 428-431. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_75.pdf.

Шевченко Л. С. Інноваційні моделі соціально-економічного розвитку: Україна на тлі світових процесів. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2015_2_3.

нормативно-правові акти

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №№ 40-44. ст. 356. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 18. № 19-20. № 21-22. ст. 144. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 13. ст. 64. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1993. № 50. ст. 472. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.

Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 5-6. ст. 30. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1991. № 49. ст. 682. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.

Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.1992 № 2673-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 50. ст. 676. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>.

Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 12. ст. 64. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1991. № 47. ст. 646. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2002. № 36. ст. 266. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999. № 29. ст. 238. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 № 698-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1991. № 14. ст. 168. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 18. ст. 78. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.

Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 № 1956-ХІІ (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 10. ст. 139. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>.

Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2006. № 31. ст. 268. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018 р. № 67-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zah>

Доклад Всесвітнього банку «Цифровые дивиденды». URL: <https://publications.worldbank.org/>.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

При проведенні підсумкового контролю (іспиту) з навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» використовуються наступні критерії:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

5. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Взаємозв'язок соціально-економічного розвитку та економічних поглядів.
2. Національні та культурні фактори впливу на сучасні економічні течії.
3. Спеціалізація окремих напрямів економічної думки.
4. Критерії класифікації і порівняльний аналіз основних напрямів економічної теорії.
5. Сучасна економічна думка в Україні. Новітні технології прикладного аналізу в економічній теорії.
6. Еволюція сучасної економічної теорії.
7. Неокласичний напрям, його зміст та особливості.
8. Причина виникнення кейнсіанства, його зміст та сучасні напрями розвитку.
9. Причини та фактори виникнення інституціонального напрямку економічних досліджень.
10. Розвиток неокласичної традиції в економічній теорії. Порівняльна характеристика шкіл мікроекономічного аналізу: австрійської, кембріджської, американської, математичної.
11. Еволюція неокласичної теорії в XX столітті та на початку XXI століття.
12. Теорії монополії та конкуренції (Дж. Робінсон і Е. Чемберлін).
13. Неокласичні теорії економічного зростання (Р. Солоу і Дж. Мід).
14. Неокласичний синтез (П. Самуельсон, Дж. Хікса).
15. Розвиток монетарної теорії.
16. Економічні ідеї чиказької школи. Економіка пропозиції А. Лаффера.
17. Основні течії сучасного кейнсіанства.
18. Теоретична система Дж. М. Кейнса.
19. Поширення кейнсіанства і його особливості в різних країнах.
20. Криза кейнсіанства у другій половині 70-х років XX століття.
21. Виникнення альтернативних варіантів кейнсіанства.

22. Інституціональний напрям.
23. Концептуальні положення та основні течії (20-80 рр. ХХ століття).
24. Особливості методології сучасних інституціональних підходів.
25. Неоінституціональна економіка.
26. Економічна теорія прав власності.
27. Теорія суспільного вибору.
28. Еволюційна економіка
29. Соціально-інституціональні технократичні теорії.
30. Сучасні теорії мікроекономічного аналізу в працях нобеліантів
31. Теорія оптимального розподілу ресурсів.
32. Теорія ігор у моделюванні бізнес-процесів і конфліктів.
33. Статистичні дослідження показників ринкової економіки – споживчих та біржових цін, банківських відсотків.
34. Теорія контрактів та теорія ринків з «асиметричною інформацією» .
35. Сучасні теорії макроекономічного аналізу в працях нобеліантів.
36. Теорія економічної політики і макроекономічних досліджень на основі впливу очікувань суспільства в розвитку економічних процесів
37. Психологічні аспекти прийняття рішень в умовах економічної невизначеності.
38. Теорія ринкової влади та механізми її регулювання.
39. Теорія інтертемпоральних відносин та прогнозування в макроекономічній політиці.
40. Історичні умови появи поведінкової економіки.
41. Порівняльна характеристика стандартної моделі поведінки людини та модель обмеженої раціональності.
42. Нестандартні переваги та нестандартні стратегії прийняття рішення.
43. Характер ірраціональності при прийнятті рішення.
44. Вибір в умовах невизначеності та ризику.
45. Соціальні, когнітивні, емоційні, психологічні фактори прийняття рішення.

46. Ефекти нерациональної поведінки.
47. Зміна мотивів економічної поведінки.
48. Особливості поведінки підприємця.
49. Поведінкова теорія фірми.
50. Особливості поведінкової економіки в праці Р. Талера.

ЗМІСТ

1. Загальні поради.....	3
2. Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи...4	
3. Список літератури, нормативно-правових актів та Інтернет-ресурсів.....	22
4. Критерії оцінювання рівня підготовки студентів.....	31
5. Питання до іспиту.....	32

Навчальне видання

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ
ТЕОРІЇ»**

для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-консалтинг»
заочної форми навчання

У к л а д а ч ГРИЦЕНКО Олена Аврамівна

Відповідальна за випуск *Л. С. Шевченко*

Редактор *О. І. Борисенко*
Комп'ютерна верстка *А. В. Старжинської*